

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการโโคเด็กซ์ (Codex Alimentarius Commission; CAC) ครั้งที่ ๑๔
ระหว่างวันที่ ๒ – ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑
ณ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี

การประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าประชุมทั้งหมด ๑๒๑ ประเทศ สหภาพยุโรป และองค์การระหว่างประเทศ ๘๔ องค์การ โดยมี Mr. Guilherme Antonito da Costa Jr จากสหพันธ์สาธารณะรณรงค์นานาชาติ เป็นประธาน และ Ms. Mariam Eid จากสาธารณะรณรงค์黎巴嫩 Mr. Purwiyatno Hariyadi จากสาธารณะรณรงค์ อินโดนีเซีย และ Mr. Steve Wearne จากสหราชอาณาจักร เป็นรองประธาน

สรุปผลการประชุมในประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการโโคเด็กซ์ให้การรับรองมาตรฐานเพื่อประกาศใช้เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศทั้งสิ้น 20 เรื่อง ประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

๑.๑ มาตรฐานสินค้ามีเชื้อ (aubergine) ซึ่งประเทศไทย รวมถึงสาธารณะรณรงค์โคลอมเบีย สหภาพยุโรป ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สหพันธ์ธุรกิจสวิส ได้บันทึกส่วนท่าที่ในประเด็นการอนุญาตให้ชั้นพิเศษ ("Extra Class") มีร้อยละความคลาดเคลื่อนของการเน่าเสีย (decay) ได้ในระดับที่เท่ากับชั้นหนึ่ง (Class I) ทั้งนี้ ที่ประชุมรับในหลักการว่าข้อกำหนดเรื่องการนำเสียในชั้นพิเศษนั้นอาจกำหนดหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของสินค้า

๑.๒ มาตรฐานสำหรับ Doogh โดยการรับรองข้อกำหนดเรื่องการแสดงฉลากจากคณะกรรมการโโคเด็กซ์สาขาวัตถุเจือปนอาหาร (Codex Committee on Food Additives; CCFA) ครั้งที่ 51 (เม.ย. ๒๕๖๒)

๑.๓ มาตรฐานสำหรับควินัว โดยการรับรองข้อกำหนดเรื่องการแสดงฉลากจากคณะกรรมการโโคเด็กซ์สาขาฉลากอาหาร (Codex Committee on Food Labelling; CCFL) ครั้งที่ 45 (พ.ค. ๒๕๖๒) ทั้งนี้ ข้อกำหนดเรื่องความชื้นของผลิตภัณฑ์และขนาดของควินัว ให้นำกลับไปเสนอให้คณะกรรมการอีกครั้ง

๑.๔ ค่าปริมาณสูงสุด (maximum level: ML) ได้แก่

i. ตะกั่วในน้ำอ่องุ่น ที่ระดับ 0.04 mg/kg ในมะม่วงหิมพันธุ์ ที่ระดับ 0.4 mg/kg ในผักตระกูลกะหล่ำในภาษาบราบูปิดสนิท ที่ระดับ 0.1 mg/kg ในเห็ดสีด (common mushrooms, shiitake mushrooms, oyster mushrooms) ที่ระดับ 0.3 mg/kg ในผลิตภัณฑ์เนยเทียมและเนยผสม ที่ระดับ 0.04 mg/kg และในไข่มันและน้ำมันบริโภค ที่ระดับ 0.08 mg/kg

ii. แอดเมเยียมในช็อกโกแลตที่มีปริมาณ cocoa solid \geq 50 ถึง 70% ที่ระดับ 0.8 mg/kg และช็อกโกแลตที่มีปริมาณ cocoa solid \geq 70% ที่ระดับ 0.9 mg/kg ทั้งนี้ สาธารณะรณรงค์เปรูได้บันทึกส่วนท่าที่ เนื่องจากเห็นว่าค่าดังกล่าวเข้มงวดเกินไป

iii. methylmercury ในปลาทูน่า ที่ระดับ 1.2 mg/kg ใน alfonsino ที่ระดับ 1.5 mg/kg ใน marlin ที่ระดับ 1.7 mg/kg และในฉลามที่ระดับ 1.6 mg/kg ทั้งนี้ สาธารณะรณรงค์คิวบา สาธารณะรณรงค์โคลอมเบีย สหภาพยุโรป ราชอาณาจักรนอร์เวย์ และสหพันธ์ธุรกิจสวิส บันทึกส่วนท่าที่เนื่องจากเห็นว่าค่าที่เพิ่มสูงขึ้น เพิ่มความเสี่ยงต่อสุขภาพผู้บริโภค สาธารณะรณรงค์เอกสาร์และสาธารณะรณรงค์เซเนกัล บันทึกส่วนท่าที่ เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลที่ใช้กำหนดค่าปริมาณสูงสุดนี้ไม่เป็นตัวแทนของปลาจากทวีปแอฟริกา ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ CCCF ทบทวนค่า ML ในทูน่าอีกครั้งหลังจาก 3 ปี หากมีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ ค่าปริมาณสูงสุดของวัตถุเจือปนอาหารจำนวน 215 ค่า ซึ่งเป็นกำหนดวัตถุเจือปนอาหารในหมวดอาหาร 01.1.2 นมชนิดเหลวอื่นๆ (ไม่ปูรุ่งแต่ง) ที่ประเทศไทยเสนอจำนวน 8 ค่า

1.6 ค่าปริมาณสารพิษต่อก้างสูงสุด (Maximum Residue Limits; MRLs) ทั้งหมด 367 ค่า โดยครอบคลุมวัตถุอันตรายทางการเกษตร (pesticide) จำนวน 26 ชนิด โดยมีค่า MRL 2 ค่า ที่กำหนดโดยใช้ข้อมูลการศึกษาปริมาณการต่อก้างจากการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำ (supervised residue trials) ของประเทศไทย ได้แก่ spinetoram ในมะม่วงและลิ้นจี่ที่ 0.01* mg/kg และ 0.015 mg/kg ตามลำดับ ทั้งนี้ สหภาพยุโรป สมนาบัญญัติและราชอาณาจักรนอร์เวย์ ได้บันทึกสงวนท่าที่ค่า MRL บางค่าไว้

1.7 ค่าปริมาณยาสัตว์ต่อก้างสูงสุด รวม 10 ค่า ได้แก่ amoxicillin ในปลาแล่และก้ามเนื้อปลา ampicillin ในปลาแล่และก้ามเนื้อปลา lufenuron ในปลาแล่ของปลาแซลมอนและปลาเทราท์ และ monepantel ในไข่นก ไก่ ตับ และก้ามเนื้อของวัว

1.8 หลักการปฏิบัติสำหรับการป้องกันและลดการปนเปื้อนของสาร dioxins, dioxin-like PCBs และ nondioxin-like PCB ในอาหารและอาหารสัตว์

1.9 เอกสาร Codex Classification of Food and Animal Feeds กลุ่มสินค้า Nuts, seeds and saps ซึ่งครอบคลุมพืชสำหรับการผลิตน้ำตาล ที่ได้รวมพืชที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ น้ำเลี้ยงจากช่อดอกมะพร้าวและน้ำเลี้ยงจากตาลโตนด และกลุ่มสินค้าพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ

1.10 ข้อแนะนำการจัดการความเสี่ยงของ gentian violet ตามมติของคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาอาหารสัตว์ต่อก้างในอาหาร (Codex Committee on Residues of Veterinary Drug in Food; CCRVDF) ครั้งที่ 24 ซึ่งในย่อหน้าที่ 33 ระบุว่าข้อแนะนำการจัดการความเสี่ยงนี้ เปิดกว้างให้ประเทศไทยสามารถเลือกมาตรฐานการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการต่อก้างของ gentian violet ในอาหารได้ ทั้งนี้ เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐอโวการ์ สาธารณรัฐยونดูรัส สาธารณรัฐเม็กซิโก สาธารณรัฐนิการากัว สาธารณรัฐปากاغวัย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐเมริกา ได้บันทึกสงวนท่าที่ต่อข้อแนะนำการจัดการความเสี่ยงนี้ เนื่องจากเห็นว่าประโยชน์ดังกล่าวเข้มงวดเกินไป

1.11 การทบทวนหลักปฏิบัติสำหรับสินค้าประมงและผลิตภัณฑ์ประมง (CXC 52-2003) เพื่อเพิ่มแนวทางการควบคุมอีสต์มีน ทั้งนี้ ราชอาณาจักรโมร็อกโกได้บันทึกสงวนท่าที่ในประเด็นรายชื่อปลา

1.12 การทบทวนมาตรฐานการแสดงฉลากอาหารในภาชนะบรรจุ (General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods) โดยเพิ่มเนื้อหาส่วนของการแสดงวันที่ โดยสหพันธ์รัฐสเชียได้บันทึกสงวนท่าที่ในประเด็นการกำหนดเกณฑ์และรายการอาหารที่ได้รับการยกเว้นการแสดงวันหมดอายุหรือวันที่ควรบริโภคก่อน

1.13 คณะกรรมการธิการฯ เห็นชอบให้คงค่า MRL ของออร์โนน recombinant Bovine Somatotropins (rBST) ไว้ในขั้นที่ 8 (ยังไม่พิจารณาตัดสินการประ韶ใช้)

2. คณะกรรมการธิการฯ เห็นชอบร่างมาตรฐานในเบื้องต้น (ขั้นที่ 5) จำนวน 5 เรื่อง โดยเป็นการกำหนดค่า MRL สำหรับยาสัตว์ 1 เรื่อง มาตรฐานสินค้ามันฝรั่ง (ware potato) มาตรฐานอาหารสูตรต่อเนื่อง (follow-up formula) ในส่วนขององค์ประกอบจำเป็นต่อความต้องการของเด็ก ข้อแนะนำในการประเมินความเสี่ยงสารปนเปื้อนกรณีที่อาจไม่ได้มีค่าปริมาณสูงสุดหรือรอบความปลอดภัยกำหนดเฉพาะไว้ และหลักปฏิบัติในการลดสาร 3-MCPDE และ GE ในน้ำมันบริโภค ซึ่งที่ประชุมรับความเห็นของประเทศไทยและสาธารณรัฐอิหร่านโดยนิเชียทีขอให้คณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาสารต่อก้างในอาหาร (Codex Committee on Contaminant in Foods; CCCF) ให้ความสำคัญกับการพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลระดับการทดลอง (experimental measures)

3. คณะกรรมการธิการฯ พิจารณาการแก้ไขคู่มือการทำงานของโคเด็กซ์ จำกัดข้อการประเมิน CCRVDF ครั้งที่ 24 ในส่วนของหลักการการประเมินความเสี่ยง หัวข้อ 3.4 ย่อหน้า 30 เพื่อเปิดกว้างให้ CCRVDF ตัดสินให้ทำ extrapolation เพื่อกำหนดค่า MRLs ในปลาชนิดต่างๆ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอข้อมูล

การประเมินความไม่แน่นอน (uncertainty) ระหว่างปลาแต่ละชนิดจากคณะผู้เชี่ยวชาญ JECFA การปรับปรุงนี้ จะส่งผลให้การกำหนดค่า MRLs ในปลาชนิดต่างๆ รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

4. อนุมัติการจัดทำมาตรฐาน 10 เรื่อง ซึ่งเป็นมาตรฐานสินค้ารวม 3 เรื่อง หลักการปฏิบัติและ มาตรฐานอื่นๆ รวม 7 เรื่อง โดยมีมาตรฐานสำคัญที่เป็นประโยชน์และมีผลต่อประเทศไทย 8 เรื่อง ดังนี้

4.1 ร่างมาตรฐานสำหรับหอยใหญ่และหอยแดง

4.2 ข้อแนะนำการแสดงข้อมูลโภชนาการอย่างง่ายที่หน้าบรรจุภัณฑ์ (simplified nutrition information on the front of pack)

4.3 หลักปฏิบัติในการจัดการสารก่อภัยมีแพสำหรับผู้ประกอบธุรกิจอาหาร

4.4 แนวทางปฏิบัติสำหรับจัดการในสถานการณ์การระบาดของโรคที่เกิดจากการบริโภคอาหาร (Guidance Document for the Management of (Micro)biological Foodborne Crisis/Outbreaks)

4.5 รายการสารเคมีทางการเกษตรเพื่อการประเมิน โดยคณะผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในปี 2562

4.6 รายการยาสัตว์เพื่อการประเมิน โดยคณะผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในปี 2562

4.7 การทบทวนแนวทางในการกำหนด measurement uncertainty (CXG 54-2004)

4.8 การทบทวนแนวทางการซักตัวอย่าง (CXG 50-2004)

5. เทืนชอบให้คณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาสารพิษตกค้าง (Codex Committee on Pesticide Residues; CCPR) และ CCRVDF ดำเนินการร่วมกันเพื่อกำหนดคำนิยามของ edible animal tissues

6. เทืนชอบให้สาธารณรัฐโคลอมเบียดำเนินการจัดทำร่างมาตรฐานสำหรับ Non-centrifugedサンтар ต่ออีก 1 ปี ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และอาจศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการประชุมเพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จ

7. เทืนชอบแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้ (Codex Committee on Processed Fruits and Vegetables; CCPFV) โดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (working by correspondence) ซึ่งประเทศไทยเป็นประธานคณะทำงานอิเล็กทรอนิกส์ 2 คน ได้แก่ คณะทำงานเพื่อจัดทำร่างมาตรฐานสำหรับผลไม้แห้ง ซึ่งครอบคลุมผลไม้เขตร้อน (tropical fruit) และร่าง มาตรฐานผลไม้รวมบรรจุกระป๋อง และอาจให้จัดการประชุมคณะกรรมการ (physical meeting) เมื่องานที่ จำเป็นต้องเสนอเพื่อพิจารณาเมื่อปริมาณเหมาะสม

8. เทืนชอบการยุติการทำงานเรื่อง การทบทวน Guidelines for the Production, Processing, labelling and Marketing of Organically Produced Foods เพื่อเพิ่มภาคผนวกเรื่องการ เพาเวลี่ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ ทั้งนี้ ไม่ขัดข้องหากประเทศสมาชิกจะพิจารณาจัดทำข้อเสนอเรื่องนี้อีกครั้งในอนาคต

9. เทืนชอบให้ฝ่ายเลขานุการโคเด็กซ์รวมข้อมูลและจัดทำเอกสารเสนอคณะกรรมการ โคเด็กซ์ว่าด้วยนโยบายและหลักการทั่วไป (Codex Committee on General Principle; CCGP) พิจารณา กำหนดแนวทางการทำงานของคณะกรรมการโคเด็กซ์ที่ดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (committee working by correspondence) โดยให้อ้างอิงจากแนวทางที่โคเด็กซ์มีในปัจจุบัน

10. การพิจารณาเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการโคเด็กซ์เพื่อความคืบหน้าของมาตรฐาน (Codex Committee on Standards Advancement; CCSA) ให้รอผลการพิจารณาของ CCGP ในประดีน เกี่ยวกับคณะกรรมการโคเด็กซ์ที่ดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ตามข้อ 9)

11. เสนอให้สาธารณรัฐอิหร่านเดินนำข้อเสนอการจัดทำเอกสารโคเด็กซ์เกี่ยวกับการจัดการความ เสี่ยงสารที่มีคุณสมบัติเป็น endocrine-disrupting ในอาหาร เสนอให้ CCPR พิจารณาอีกครั้ง

12. อภิปรายเรื่องสืบเนื่องจากผลการประชุมคณะกรรมการบริหารโคเด็กซ์ (Executive Committee of the Codex Alimentarius Commission; CCEXEC) ครั้งที่ 75 ซึ่งได้พิจารณางานของ

CCRVDF ครั้งที่ 24 เรื่อง การกำหนดค่า MRLs สำหรับ zilpaterol hydrochloride (อยู่ในกลุ่มสารเร่งเนื้อแดง) โดยเป็นประเด็นหลักการกำหนดมาตรฐานของโคเด็กซ์ ซึ่งที่ประชุมได้มีความเห็นแบ่งเป็นสองฝ่าย ดังนี้

12.1 ควรใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียว ซึ่งคุ้มครองการทำงานของโคเด็กซ์ (procedural manual) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน โดยไม่ควรนำประเด็นอื่น (other legitimate factors) ทำให้การพิจารณามาตรฐานโคเด็กซ์ล่าช้า แต่หากประเทคโนโลยีที่ใช้ในแต่ละประเทศที่แตกต่างกันไป สามารถพิจารณาประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องและกำหนดมาตรฐานการที่ใช้ในแต่ละประเทศที่แตกต่างกันไปได้ เนื่องจากมาตรฐานโคเด็กซ์ไม่ใช่มาตรการบังคับ

12.2 กระบวนการกำหนดมาตรฐานโคเด็กซ์ควรได้รับมติเห็นชอบอย่างเอกฉันท์ (consensus) และในคุ้มครองการทำงานของโคเด็กซ์ได้เปิดกว้างสำหรับผู้จัดการความเสี่ยงที่จะพิจารณาประเด็นอื่น (other legitimate factors) นอกเหนือจากการวิเคราะห์ความเสี่ยง (risk assessment)

ที่ประชุมจึงให้ฝ่ายเลขานุการโคเด็กซ์รวบรวมข้อคิดเห็นเพื่อจัดเตรียมสรุปเสนอ CCELEXC77 เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการต่อไป

13. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเข้าร่วมงานสัมมนาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) ในการประชุมสามัญของสหประชาชาติ (United Nations General Assembly)

14. คณะกรรมการธุรกิจฯ ได้เลือกตั้งประธาน Mr. Guilherme Antonito da Costa Jr จากสหพันธ์สาธารณะรัฐบรasil และรองประธานของโคเด็กซ์ Mr. Purwiyatno Hariyadi จากสาธารณะรัฐอินโดนีเซีย Ms. Mariam Eid จากสาธารณะรัฐ黎巴嫩 Mr. Steve Wearne จากสหราชอาณาจักร ให้ดำรงตำแหน่งต่ออีก วาระหนึ่ง สำหรับผู้ประสานงานภูมิภาค (Regional Coordinator) ให้สาธารณะรัฐอินเดีย ดำรงตำแหน่งต่อไป เนื่องจากการเสนอชื่อผู้ดำรงตำแหน่งจะพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการประสานงานโคเด็กซ์ภูมิภาคเอเชียในครั้งถัดไป และผู้แทนภูมิภาค (Geographic Representative) ให้ประเทศไทยมาเลเซีย ดำรงตำแหน่งต่อไปอีก วาระหนึ่ง

ข้อเสนอ

มกอช. จะติดตามให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่อโคเด็กซ์อย่างใกล้ชิดในเรื่องที่ประเทศไทยเป็นผู้ยกร่าง และเรื่องที่จะมีผลผลกระทบต่อประเทศไทย เช่น การจัดทำร่างมาตรฐานผลไม้แห้ง และผลไม้รวมบรรจุกระป๋อง การดำเนินการของคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาผักและผลไม้สด ในประเด็นการกำหนดหลักเกณฑ์ (critical criteria) สำหรับการอนุญาตให้มีการเน่าเสีย (decay) ในสินค้าเพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยเฉพาะในชั้นพิเศษ (Extra Class) ข้อแนะนำในการประเมินความเสี่ยงสารปนเปื้อนกรณีที่อาจไม่ได้มีปริมาณสูงสุดหรือกรอบความปลอดภัย กำหนดแนวทางไว้ หลักปฏิบัติในการลดสาร 3-MCPDE และ GE ในน้ำมันบริโภค รวมถึงติดตามข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับ rBST ซึ่งเป็นสารฮอร์โมนที่มีการขึ้นทะเบียนในการบำบัดรักษากลุ่มผลไม้ เช่น นมในโค ในหลายประเทศ แต่ประเทศไทยยังไม่มีการขึ้นทะเบียนฯ ประเด็นการพิจารณาหลักการกำหนดมาตรฐานของโคเด็กซ์เกี่ยวกับการนำประเด็นอื่น (other legitimate factors) มาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ และ การกำหนดค่าปริมาณยาสัตว์ต่อกันของ zilpaterol hydrochloride ที่เป็นสารในกลุ่มเบต้าอะโภนิสต์ ซึ่งเป็นสารที่ห้ามพบการตกค้างในอาหารตามกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข